

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

شناسه	مقررات	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۵/۰۲/۰۶
عنوان موضوع	بررسی مشکلات حوزه مرغداران		
مرجع طرح موضوع	اتحادیه شرکتهای تعاونی کشاورزی مرغداران گوشتی استان لرستان		
شرح موضوع	استان لرستان با برخورداری از حدود ۶۴۰ واحد فعال مرغداری گوشتی، ظرفیت اسمی جوجه‌ریزی سالانه‌ای معادل ۶۰ میلیون قطعه و به‌طور متوسط ۱۵ میلیون قطعه در هر دوره سه‌ماهه دارد. این استان به‌عنوان یکی از قطب‌های تولید گوشت مرغ در کشور، سهمی حدود ۳ درصد از تولید گوشت مرغ کشور را به خود اختصاص داده است. بررسی روند تولید در سنوات گذشته نشان می‌دهد میانگین جوجه‌ریزی ماهانه در استان حدود ۴,۱۰۰,۰۰۰ قطعه بوده است که بیانگر ثبات نسبی در فعالیت واحدهای تولیدی در دوره‌های پیشین است. با این حال، در سال جاری و هم‌زمان با تغییرات سیاست‌های ارزی، عدم تأمین به‌موقع نهاده‌های مورد نیاز مرغداران، محدودیت در تأمین سرمایه در گردش و همچنین شرایط ناشی از نوسانات اقتصادی و فضای عمومی کشور، روند تولید با کاهش قابل توجهی مواجه شده است. به‌گونه‌ای که میزان جوجه‌ریزی در اسفند ماه ۱۴۰۴ با کاهش حدود ۵۰ درصدی نسبت به میانگین سنوات قبل به حدود ۲,۴۰۰,۰۰۰ قطعه و در فروردین ماه ۱۴۰۵ با کاهش حدود ۴۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به حدود ۲,۰۰۰,۰۰۰ قطعه رسیده است. این روند کاهشی در تولید، در شرایطی رخ داده است که گوشت مرغ به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین اقلام سبد غذایی خانوار و مؤلفه مهم امنیت غذایی کشور شناخته می‌شود. با توجه به اهمیت این محصول و جایگاه استان لرستان در زنجیره تأمین آن، دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی با هدف بررسی دقیق وضعیت موجود، شناسایی چالش‌های اساسی و ارائه راهکارهای عملیاتی، موضوع را در دستور کار بررسی‌های تخصصی خود قرار داده است.		
	عدم تأمین سرمایه در گردش مورد نیاز واحدهای پرورش مرغ توسط بانکهای تخصصی و مشکلات طرح نوی پو مسئله تأمین سرمایه در گردش در صنعت مرغداری پیش از این نیز به‌عنوان یکی از چالش‌های ساختاری این بخش مطرح بوده، اما پس از حذف ارز ترجیحی و تغییر سیاست‌های ارزی، این مشکل به‌مراتب پررنگ‌تر و حادتر شده است. افزایش نرخ ارز به‌طور مستقیم هزینه‌های تولید را به‌ویژه در حوزه نهاده‌های دامی به شکل قابل توجهی افزایش داده و توان مالی تولیدکنندگان برای تأمین این هزینه‌ها را به شدت محدود کرده است. در چنین شرایطی، نیاز به نقدینگی به‌عنوان عامل حیاتی استمرار تولید، بیش از پیش اهمیت یافته است. اگرچه سیاست‌هایی برای حمایت از تولیدکنندگان در قالب تسهیلات بانکی و افزایش سرمایه بانک‌های عامل در نظر گرفته شده، اما روند تخصیص و پرداخت این تسهیلات با کندی همراه بوده و پاسخگوی نیاز فوری تولیدکنندگان نیست. حجم بالای درخواست‌ها برای سرمایه در گردش در مقایسه با میزان پرداختی‌ها نشان‌دهنده شکاف جدی میان تقاضا و عرضه منابع مالی است. این مسئله موجب شده بسیاری از واحدهای تولیدی، به‌ویژه مرغداری‌ها، در تأمین هزینه‌های جاری خود با مشکل مواجه شوند. در این میان، به‌جای اعطای مستقیم تسهیلات از سوی بانک کشاورزی، استفاده از ابزارهای اعتباری نظیر طرح «نوی پو» در دستور کار قرار گرفته است. این طرح مبتنی بر ارائه اعتبار به تولیدکنندگان به‌جای پرداخت نقدی است، اما به‌دلیل محدود بودن حجم اعتبار تخصیص‌یافته و عدم انطباق کامل با نیازهای نقدی تولیدکنندگان، نتوانسته به‌طور مؤثر مشکل کمبود نقدینگی را برطرف کند. در نتیجه، فاصله میان نیاز واقعی سرمایه در گردش و		

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

منابع در دسترس همچنان پابرجاست. علاوه بر این طرح نوی پو در عمل با مشکلاتی نیز مواجه است که در بخش های بعد به آن اشاره خواهد شد.

کمیود نهاده و عدم تناسب نهاده تخصیص یافته با نیاز واقعی واحدهای پرورش مرغ

در پی حذف ارز ترجیحی و تکنرخی شدن ارز، اگرچه این سیاست در راستای اصلاح ساختار اقتصادی و کاهش رانت ارزی ارزیابی می شود، اما پیامدهای قابل توجهی برای بهره برداران بخش کشاورزی، به ویژه فعالان صنعت دام و طیور، به همراه داشته است. یکی از مهم ترین چالش های ایجاد شده، اختلال در نظام تأمین نهاده های مورد نیاز مرغداران و افزایش چشمگیر هزینه های تولید است.

با آزادسازی نرخ ارز، تداوم سهمیه بندی در سامانه های توزیع نهاده، کارایی خود را تا حد زیادی از دست داده است. در این چارچوب، سامانه «بازارگاه» به عنوان بستر اصلی تخصیص و توزیع نهاده مورد نیاز مرغداران، با هدف شفاف سازی روند عرضه و تقاضا، ساماندهی توزیع و کاهش واسطه گری طراحی شده است.

در این سازوکار، واحدهای مرغداری موظفاند اطلاعات تولیدی خود شامل ظرفیت، میزان جوجه ریزی و دوره پرورش را ثبت کرده و پس از تأیید، سهمیه مشخصی از نهاده ها بر اساس شاخص های تولیدی برای آن ها تعیین می شود. سپس تولیدکنندگان در بازه های زمانی مشخص امکان ثبت سفارش، تأمین وجه و دریافت نهاده از شرکت های تأمین کننده را خواهند داشت.

همچنین، در راستای بهبود نظام تأمین، واگذاری بخشی از مسئولیت واردات و توزیع نهاده ها به تشکلهای تخصصی بخش کشاورزی، از جمله اتحادیه ها، به عنوان یکی از راهکارهای پیشنهادی مطرح شده است تا از این طریق کارایی، سرعت تأمین و نظارت بر توزیع افزایش یابد.

بررسی لزوم تجدید نظر در شیوه های قیمت گذاری مرغ در استان

بر اساس آیین نامه تضمین امنیت غذایی (پیوست)، سیاست قیمت گذاری محصولات کشاورزی و دامی باید به صورت ارشادی و متناسب با شرایط واقعی تولید در هر استان توسط ستاد تنظیم بازار اجرا شود. هدف از این رویکرد، ایجاد انعطاف در نظام قیمت گذاری و جلوگیری از فشارهای غیرمنطقی بر تولیدکنندگان، به ویژه در شرایط نوسان هزینه های تولید است.

در این چارچوب، انتظار می رود قیمت محصولات دامی از جمله مرغ، با در نظر گرفتن هزینه های تمام شده، شرایط تأمین نهاده، هزینه های حمل و نقل و سایر عوامل مؤثر در هر منطقه به صورت شناور و متناسب با واقعیت های تولید تعیین شود. با این حال، در استان لرستان، رویکرد قیمت گذاری در عمل به صورت دستوری و با تعیین نرخ ثابت اجرا می شود که این موضوع دامنه انعطاف پیش بینی شده در سیاست های بالادستی را محدود کرده است.

در نتیجه این شرایط، قیمت فروش محصول در سطحی تثبیت می شود که لزوماً با ساختار واقعی هزینه های تولید هم راستا نیست و همین مسئله موجب ایجاد فاصله میان قیمت تمام شده و قیمت عرضه در بازار می گردد. همچنین تفاوت در شیوه اجرای سیاست های قیمت گذاری میان لرستان و برخی استان های همجوار، به شکل گیری اختلاف سطح قیمت در بازارهای منطقه ای منجر شده است.

در کنار این موارد، ضرورت دارد فرآیند تعیین قیمت بر اساس آنالیز دقیق و به روز هزینه های تولید انجام شود و در این محاسبات، حاشیه سودی منطقی و متناسب با حجم سرمایه گذاری در این صنعت نیز لحاظ گردد. همچنین مشارکت تولیدکنندگان به عنوان ذی نفعان اصلی زنجیره تولید در فرآیند کارشناسی و تصمیم سازی قیمت، می تواند به واقعی تر شدن قیمت ها و افزایش پذیرش و کارآمدی سیاست های قیمتی کمک کند.

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

عدم تأمین سرمایه در گردش مورد نیاز واحدهای پرورش مرغ توسط بانکهای تخصصی و مشکلات طرح نوی پو پس از تصمیم دولت مبنی بر آزادسازی ارز مرتبط با نهادهای دامی، به منظور حمایت از تولیدکنندگان بخش دام و طیور، بودجهای حمایتی در حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان به منابع داخلی بانکها تخصیص یافت تا در قالب طرحهایی نظیر «پالیز» و «نوی پو» در اختیار دامداران و مرغداران قرار گیرد. بر اساس توضیحات اولیه ارائه شده از سوی شبکه بانکی، مقرر بود تولیدکنندگان با سپردن وثیقه و تکمیل پرونده در بانکهایی مانند بانک کشاورزی یا بانک تجارت، با پرداخت کارمزدی در حدود ۲.۲۵ درصد سالانه، به شرکتهای تأمین کننده نهاده معرفی شوند و نسبت به تأمین نهاده مورد نیاز خود به صورت مدت دار اقدام کنند. در چارچوب این طرح، هدف آن بود که نهادهها بدون اعمال سود و صرفاً با کارمزد اندک در اختیار تولیدکنندگان قرار گیرد. با این حال، در مرحله اجرا، پس از طی فرآیند تشکیل پرونده و معرفی به شرکتهای تأمین کننده، شرایط اعلام شده با واقعیتهای عملیاتی انطباق نداشت. شرکتهای تأمین کننده برای تحویل نهاده به صورت مدت دار، ماهانه بین ۵ تا ۸ درصد سود مطالبه می کنند که در مقیاس سالانه معادل ۶۰ تا ۹۶ درصد خواهد بود. این سطح از هزینه مالی، به طور قابل توجهی فراتر از ظرفیت اقتصادی واحدهای تولیدی بوده و عملاً توجیه پذیری تولید را از بین می برد. در نتیجه، به دلیل شکاف میان اهداف اولیه طرح و نحوه اجرای آن، سازوکارهای پیش بینی شده نتوانسته اند نقش مؤثری در کاهش فشار نقدینگی و حمایت از تولیدکنندگان ایفا کنند. این وضعیت موجب شده است که طرحهای مذکور در عمل با ناکارآمدی مواجه شده و اثرگذاری مورد انتظار در پشتیبانی از تولید بخش دام و طیور محقق نشود. کمبود نهاده و عدم تناسب نهاده تخصیص یافته با نیاز واقعی واحدهای پرورش مرغ با وجود سازوکارهای پیش بینی شده، در عمل چالشهایی در مسیر تأمین نهاده مورد نیاز مرغداران مشاهده می شود. مهم ترین مسئله، عدم تناسب میزان نهاده تخصیصی با نیاز واقعی واحدهای تولیدی است؛ به گونه ای که سهمیه های در نظر گرفته شده در بسیاری از موارد پاسخگوی ظرفیت تولید نبوده و تولیدکنندگان را ناگزیر به تأمین بخشی از نیاز خود از بازار آزاد می کند. این موضوع به افزایش هزینه های تولید و شکل گیری مجدد نوسانات قیمتی در بازار نهاده ها منجر شده است. علاوه بر این، فاصله زمانی میان ثبت سفارش تا تحویل نهاده و نحوه عرضه آن، در برخی موارد با نیازهای عملیاتی واحدهای تولیدی همخوانی کامل ندارد و برنامه ریزی تولید را با عدم قطعیت مواجه می سازد. از سوی دیگر، ضرورت تأمین نقدینگی در بازه های زمانی محدود برای تکمیل فرآیند خرید، در شرایطی که دسترسی تولیدکنندگان به منابع مالی کافی محدود است، به عنوان یکی از موانع مهم مطرح بوده و می تواند روند تأمین نهاده را با اختلال مواجه کند. در مجموع، ناهمخوانی میان میزان تخصیص نهاده، زمان بندی تأمین و شرایط مالی تولیدکنندگان موجب شده است که تأمین کامل و به موقع نهاده ها با دشواری همراه بوده و بخشی از نیاز تولید خارج از چارچوب های رسمی تأمین شود؛ وضعیتی که بر پایداری تولید در صنعت طیور اثرگذار است. بررسی لزوم تجدید نظر در شیوه های قیمت گذاری مرغ در استان اجرای قیمت گذاری دستوری در شرایطی که ساختار هزینه ای تولید به صورت مستمر در حال تغییر است، موجب کاهش پایداری اقتصادی واحدهای مرغداری در لرستان شده است. در چنین وضعیتی، محدود شدن حاشیه سود،	ایرادات و مشکلات مطروحه
--	---------------------------------------

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

توان واحدهای تولیدی را برای پوشش هزینه‌های جاری و بازتولید سرمایه کاهش داده و در بلندمدت می‌تواند به تضعیف ظرفیت تولید منجر شود. از منظر اقتصادی، تثبیت قیمت بدون اتکا به سازوکارهای منعطف بازار، موجب اختلال در تعادل عرضه و تقاضا شده و سیگنال‌های قیمتی لازم برای تصمیم‌گیری صحیح تولیدکنندگان را تضعیف می‌کند. این امر می‌تواند به کاهش کارایی در تخصیص منابع و افزایش عدم قطعیت در برنامه‌ریزی تولید منجر شود. همچنین اختلاف قیمت میان لرستان و استان‌های همجوار، زمینه بروز جابه‌جایی غیررسمی محصول را فراهم می‌کند. این موضوع علاوه بر ایجاد نوسان در بازارهای محلی، موجب کاهش شفافیت در زنجیره توزیع و اختلال در نظم بازار در داخل استان می‌شود. از سوی دیگر، عدم تناسب قیمت‌های مصوب با هزینه‌های واقعی تولید و سطح سرمایه‌گذاری انجام‌شده در این صنعت، انگیزه سرمایه‌گذاری جدید را کاهش داده و در برخی موارد ادامه فعالیت اقتصادی واحدهای تولیدی را با چالش مواجه می‌کند. در چنین شرایطی، عدم لحاظ دیدگاه تولیدکنندگان در فرآیند تعیین قیمت، موجب فاصله بیشتر میان سیاست‌گذاری و واقعیت‌های اجرایی در میدان تولید شده و اثربخشی سیاست‌های تنظیم بازار را کاهش می‌دهد. افزون بر این، در بلندمدت قیمت‌گذاری دستوری لزوماً به نفع مصرف‌کننده نهایی نیز نخواهد بود؛ چراکه تضعیف انگیزه تولید، کاهش عرضه و افت کیفیت می‌تواند در نهایت به افزایش قیمت‌های پنهان یا کمبود کالا منجر شود. در مقابل، اگر سازوکار قیمت‌گذاری به‌صورت تدریجی و در یک بازه زمانی مشخص به سمت آزادی و اتکا به مکانیزم‌های بازار حرکت کند، این امر می‌تواند به شکل‌گیری تعادل پایدارتر در قیمت‌ها بینجامد و از بروز نوسانات شدید و افزایش‌های ناگهانی جلوگیری کند.	
محمد خاکی؛ رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی لرستان یکی از نخستین حوزه‌هایی که در ابتدای جنگ به آن ورود کردیم، مقوله‌ی امنیت غذایی بود. بر این باوریم که امنیت غذایی در اولویت سایر انواع امنیت قرار دارد. در روزهای منتهی به آغاز جنگ، دولت با این پیشنهاد موافقت کرد که واردات کالاهای اساسی از طریق مرزهای شرقی بدون انتقال ارز انجام شود. پیش از آن، روند واردات کالاهای اساسی و نهاده‌ها به این صورت بود که ابتدا باید بانک مرکزی نسبت به تخصیص ارز اقدام می‌کرد؛ فرآیندی که گاهی دو تا شش ماه به طول می‌انجامید. سرانجام و پس از سال‌ها پیگیری، بانک مرکزی قانع شد که با واردات برخی کالاهای اساسی بدون انتقال ارز موافقت کند؛ به این معنا که تاجر بر اساس اعتبار خود نزد شریک خارجی یا منابع ارزی که در خارج از کشور در اختیار دارد، واردات را انجام دهد و بانک مرکزی نیز در منشأ ارز دخالتی نداشته باشد. امروز یکی از چالش‌های جدی تمامی واحدهای تولیدی، موضوع قیمت‌گذاری دستوری است. دولت بدون توجه به قیمت تمام‌شده‌ی کالا، واحدهای تولیدی را ملزم می‌کند که محصولات خود را با قیمت مشخصی در بازار عرضه کنند؛ در حالی که ممکن است قیمت تمام‌شده بسیار بالاتر از قیمت تعیین‌شده باشد. فدراسیون صنعت طیور کشور اقدامات ارزشمندی انجام داده که یکی از نتایج آن تدوین سند پنج‌ساله صنعت طیور است. این سند با رویکردی کارشناسی به چالش‌های ساختاری، سیاستی و اجرایی ورود کرده است. پیشنهاد می‌کنم این سند را مطالعه کرده و دیدگاه‌های خود را ارائه دهید تا شاید بتوان به اصلاح روندها و خروج این صنعت از دام قیمت‌گذاری دستوری کمک کرد.	جمع‌بندی جلسه کارشناسی مورخ ۱۴۰۵/۰۱/۲۶

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

استان لرستان یکی از تولیدکنندگان مهم گوشت سفید در کشور است و در صنعت مرغداری جایگاه قابل توجهی دارد. نباید اجازه دهیم این صنعت به دلیل تصمیمات نادرست سطح کلان کشور از چرخه تولید خارج شود. بنابراین، لازم است پیش از بروز بحران، تمهیدات لازم اندیشیده شود تا از وارد آمدن خسارت به استان جلوگیری گردد.

جعفرآروان؛ مدیر عامل اتحادیه مرغداران استان

از جمله مشکلات موجود در این صنعت می توان به موارد زیر اشاره کرد:

عدم تطابق قیمت تمام شده با قیمت بازار: در حال حاضر، قیمت تمام شده محصولات با قیمت های تعیین شده در بازار همخوانی ندارد و این امر منجر به زیان گسترده تولیدکنندگان شده است.

سیستم اعتباری «نوی پو» و تحمیل هزینه های اضافی: دولت با توجه به موضوع ارز مورد نیاز برای سرمایه در گردش، سامانه ای اعتباری تحت عنوان «نوی پو» تعریف کرده و اجرای آن را به یک شرکت خصوصی واگذار کرده است. شرکت مذکور هنگام خرید نهاده ها از تولیدکنندگان، بین ۸ تا ۱۰ درصد سود دریافت می کند. این در حالی است که اگر این اعتبار به شرکت پشتیبانی امور دام اختصاص می یافت، تولیدکننده می توانست تنها با ارائه ضمانت نامه بانکی نهاده مورد نیاز خود را دریافت کند و مشمول پرداخت این میزان سود نمی شد.

مشکلات جدی در تأمین و حمل و نقل نهاده ها: تأمین نهاده حتی به صورت نقدی نیز با دشواری مواجه است. تولیدکنندگان نهاده های مورد نیاز خود را از طریق سامانه بازارگاه خریداری و وجه آن را پرداخت می کنند، اما در مرحله حمل و نقل و تحویل، با مشکلات قابل توجهی روبه رو می شوند.

موضوع دیگر در رابطه با خرید ذرت در سال گذشته، لازم به توضیح است که مجموعاً ۸۱ هزار تن ذرت در سراسر کشور خریداری شد که از این مقدار، ۱,۵۰۰ تن به استان لرستان اختصاص یافت. قیمت هر کیلوگرم ذرت ۱۱,۶۰۰ تومان توافق شده بود و این مبلغ به اتحادیه مرکزی پرداخت شد. سپس، اتحادیه این پول را به حساب شرکت واردکننده واریز کرد تا ذرت را با قیمت توافق شده به مرغداران تحویل دهد.

اما با تغییر نرخ ارز، این ۸۱ هزار تن ذرت بلا تکلیف ماند و پول آن به اتحادیه مرکزی بازگردانده شد. مرغداران با این موضوع مخالفت کردند و پرونده ای در این خصوص در دیوان عدالت اداری در دست پیگیری است.

تاکنون ۶ ماه گذشته و با وجود واریز پول و افزایش ۴ تا ۵ برابری قیمت ذرت، هنوز ذرت به مرغداران تحویل نشده است. شرکت تولیدکننده اعلام کرده که ذرت تولید می کند، اما دولت باید مابه التفاوت قیمت تا امروز را پرداخت کند. این موضوع یکی از مطالبات مرغداران است که امیدوار هستیم از طریق اتاق بازرگانی و در جلسه شورای گفتگوی دولت با بخش خصوصی مطرح و پیگیری گردد.

میرزایی مرغدار

"ما جمعی از مرغداران هستیم که در دی ماه سال جاری، نهاده های مورد نیاز خود را به صورت کامل خریداری کرده و وجه آن را نیز پرداخت نمودیم. با این حال، علی رغم واریز کامل وجه و تکمیل فرآیند خرید، سهمیه نهاده تخصیص نیافته است.

در مراجعات حضوری به جهاد کشاورزی، اعلام شد که مسئولیت این امر با بخش پشتیبانی است. اما در مراجعه به پشتیبانی، این سازمان عنوان کرد که موضوع نهاده ها به جهاد کشاورزی مربوط می شود و در حال حاضر هیچ نهادی پاسخگوی این مسئله نیست.

در دی ماه سال جاری، جهاد کشاورزی با صدور دستوری اعلام کرد که به منظور حمایت از تولید در شرایط خاص کشور، به ازای واردات هر قطعه جوجه، ۲۵۰ گرم سهمیه نهاده تخصیص خواهد یافت. ما نیز بر مبنای این

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

دستورالعمل، اقدام به جوجه‌ریزی نمودیم. با گذشت سه ماه از زمان اعلام این مصوبه، هنوز سهمیه نهاده تخصیص یافته به ما نرسیده است. مشخص نیست این سهمیه کجا رفته و چرا کسی پاسخگو نیست.

محمد خاکی؛ رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی لرستان

با توجه به مسائل مطروحه، پیگیری موضوعات ذیل ضروری به نظر می‌رسد:

۱. **تأمین سرمایه در گردش:** عدم کفایت سرمایه در گردش ارائه شده توسط بانک کشاورزی، تولیدکنندگان را ناگزیر به تأمین مالی از طریق منابع آزاد یا نهادهای پشتیبان با هزینه‌های بالاتر می‌نماید. لذا، ضروری است بانک کشاورزی مکلف به تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی فعال، با تأیید سازمان جهاد کشاورزی، گردد.

۲. **تأمین نهاده‌ها:** سهمیه دولتی نهاده‌ها متناسب با ظرفیت تولید مرغداران نبوده و این امر آنان را وادار به تأمین مابقی نهاده مورد نیاز از بازار آزاد با قیمت‌های گزاف می‌نماید. لذا، بازنگری در تخصیص سهمیه‌ها و یا تمهید سازوکار مناسب جهت تأمین کسری نهاده‌ها ضروری است.

۳. **قیمت‌گذاری دستوری و رفع تعهدات ارزی:** در خصوص موضوع قیمت‌گذاری دستوری در سطح ملی، پیگیری‌های مستمری جهت حذف این رویه در کشور در جریان است. در ارتباط با رفع تعهدات ارزی از طریق بانک مرکزی، موفق شده‌ایم بانک را متقاعد کنیم که چند نرخى شدن ارز عامل فساد و توزیع رانت است. انتظار می‌رود در این زمینه اقدامات اصلاحی صورت پذیرد.

حبیب اله نامداری؛ معاون تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان

صنعت طیور، به واسطه گستردگی و اهمیت خود، جایگاه نخست را در میان صنایع استان دارا می‌باشد و بخش قابل توجهی از اقتصاد، اشتغال و معیشت مردم منطقه به این صنعت وابسته است. متأسفانه، صنعت طیور در سال ۱۴۰۴، علیرغم وجود تحریم‌های بین‌المللی علیه کشور، با بیشترین چالش‌ها و مشکلات مواجه گردید.

در راستای حمایت از بخش تولید، دولت سه بسته مشوق اقتصادی را ابلاغ نمود که یکی از مؤثرترین آن‌ها، موضوع “تولید قراردادی” بود. با پیگیری‌های صورت گرفته، موفق به جذب ۳۰ درصد از ظرفیت کل کشور در حوزه تولید قراردادی به استان شدیم و در همین راستا، حدود ۴۲ هزار واحد نهاده از سازمان پشتیبانی امور دام برای مرغداران استان تأمین گردید.

قراردادهای تولید قراردادی به صورت سه ماهه تنظیم می‌گردند. با توجه به چالش‌های موجود در زمینه سرمایه در گردش مرغداران، در استان ظرفیتی ایجاد گردید تا نهاده‌ها به صورت سه ماهه و با ارائه ضمانت‌نامه بانکی در اختیار آنان قرار گیرد.

در مدل تولید قراردادی، مرغدار نهاده مورد نیاز خود را دریافت می‌دارد و پس از اتمام سه ماه، مرغ تولیدی را با قیمت مصوب و تأیید شده توسط سازمان پشتیبانی امور دام، به این سازمان تحویل می‌دهد.

در رابطه با الزام تولیدکنندگان به فروش محصولات صرفاً در کشتارگاه‌های خاص، لازم به ذکر است که هیچ‌گونه الزامی از سوی سازمان جهاد کشاورزی در این خصوص به تولیدکنندگان اعمال نمی‌گردد. در صورتی که مرغدار مازاد بر نیاز استان تولید نماید، با اخذ مجوز از سازمان دامپزشکی، مجاز به عرضه تولیدات خود در سراسر کشور خواهد بود.

جعفر آروان؛ مدیر عامل اتحادیه مرغداران استان

در جمع‌بندی جلسه، موارد ذیل جهت پیگیری از مراجع ذی‌صلاح به شرح زیر اعلام می‌گردد:

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

۱. تسهیل در فرآیندهای نظارتی: با عنایت به نوسانات شدید قیمت نهاده‌ها و محصولات تولیدی، از مسئولین محترم سازمان جهاد کشاورزی تقاضا می‌شود در فرآیندهای نظارتی و اجرایی با تولیدکنندگان نهایت مساعدت و همکاری را مبذول داشته و از سخت‌گیری‌های غیرضروری پرهیز نمایند. ۲. تعهدات تأمین نهاده (شهریور و مهرماه): پیگیری موضوع عدم ایفای تعهدات شرکت‌های تأمین‌کننده در خصوص نهاده‌های (ذرت و سویا) خریداری شده توسط مرغداران در ماه‌های شهریور و مهرماه، ضروری است. مرغداران مذکور، علیرغم واریز وجه و تخصیص سهمیه در سامانه بازارگاه، به دلیل عدم عرضه از سوی شرکت‌های مربوطه، موفق به دریافت نهاده‌های خود نشده‌اند. ۳. تلفات سهمیه و زیان تولیدکنندگان: عدم عرضه سهمیه تخصیص یافته ذرت و سویا در سامانه بازارگاه طی ماه‌های شهریور و مهرماه، منجر به هدر رفتن سهمیه مرغداران و ناگزیر شدن آنان به پرورش مرغ با قیمت آزاد گردیده است. متعاقباً، این تولیدکنندگان مجبور به فروش محصولات خود با قیمت مصوب دولتی شده و متحمل زیان قابل توجهی گردیده‌اند. لذا، پیگیری جدی مطالبات نهاده‌ای این عزیزان و جبران خسارات وارده، مورد تأکید است. شمس الدین پیام، دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری در جلسه ستاد پشتیبانی جنگ و تنظیم بازار که در ابتدای سال جاری با حضور استاندار محترم تشکیل گردید، یکی از مهم‌ترین محورهای مورد بحث، به مقوله تولید مرغ و جوجه‌ریزی اختصاص داشت. در این جلسه، بر پیگیری جدی و مستمر کلیه مسائل مرتبط با این صنعت تأکید شد. موضوع مسائل بانکی مرتبط با صنعت تولید مرغ و جوجه‌ریزی قابل پیگیری است و در همین راستا، دستورات لازم جهت رسیدگی و اقدام به بانک‌های عامل ابلاغ شده است.	
محمد خاکی؛ رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی لرستان در هفته گذشته، جلسه‌ای با موضوع بررسی مشکلات مرغداران استان برگزار گردید. در این جلسه، نوسانات شدید قیمت طی یک‌سال اخیر و چالش‌های موجود در زنجیره تأمین مرغ مورد بررسی قرار گرفت. مهم‌ترین مسائل مطرح‌شده شامل کمبود سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، دشواری در تأمین نهاده‌های دامی (به‌ویژه دان)، و مشکلات مربوط به تأمین جوجه یک‌روزه بود. این موارد موجب افزایش قابل توجه نیاز واحدهای تولیدی به سرمایه در گردش شده و ضرورت ورود جدی نهادهای نظارتی و دستگاه‌های اجرایی برای مدیریت و رفع این مشکلات را دوچندان کرده است. با توجه به اینکه گوشت مرغ یکی از اقلام اساسی در سبد مصرفی خانوار محسوب می‌شود، هرگونه اختلال در زنجیره تأمین آن می‌تواند آثار نامطلوبی بر امنیت غذایی جامعه داشته باشد. استان لرستان در حوزه سرمایه‌گذاری در صنعت مرغداری عملکرد قابل قبولی داشته و به‌عنوان استان معین، در تأمین نیاز داخلی نیز نقش مؤثری ایفا کرده است. با این حال، هرگونه اختلال در این زنجیره می‌تواند تبعات سنگینی در پی داشته باشد. در جلسه پیشین، دستورکارهایی تعیین شد که بخشی از آن‌ها مقرر گردید در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی مطرح شود. از جمله مهم‌ترین این موارد، الزام بانک کشاورزی به تأمین سرمایه در گردش مورد نیاز واحدهای مرغداری است تا این واحدها ناگزیر به استفاده از منابع مالی با هزینه‌های بالاتر نشوند. انجام این امر در راستای ایفای مسئولیت دولت در حفظ امنیت غذایی کشور ضروری است. دستورکارهای جلسه: ۱. بررسی نحوه قیمت‌گذاری مرغ در استان	جمع‌بندی جلسه کارشناسی مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۰۲

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

مقرر گردید بازه زمانی متعارفی برای تعیین قیمت مرغ مشخص شود. همچنین تأکید شد با برگزاری جلسات مستمر میان سازمان جهاد کشاورزی و اتحادیه مرغداران، نظام قیمت گذاری به صورت ارشادی و در چارچوب محدوده متعارف بازار انجام گیرد. در این راستا، ورود سازمان بازرسی به منظور نظارت بر تأمین و توزیع به موقع نهاده‌ها ضروری تشخیص داده شد.

۲. بررسی تکلیف مرغداران در تحویل مرغ به کشتارگاه‌های مشخص
بر اساس سیاست‌های استانی، ممکن است در برخی مقاطع زمانی، کشتار مرغ صرفاً در کشتارگاه‌های خاصی انجام شود. در این زمینه، بر لزوم همکاری متقابل میان واحدهای تولیدی و کشتارگاه‌ها تأکید شد؛ به نحوی که ضمن رعایت سیاست‌های ابلاغی، کشتارگاه‌ها نیز در انجام تعهدات مالی و تسویه حساب به موقع با تولیدکنندگان همکاری لازم را داشته باشند.

۳. بررسی علل عدم تحویل نهاده‌های خریداری شده در دهه سوم دی ماه ۱۴۰۴
بر اساس گزارش‌های ارائه شده، شرکت پشتیبانی امور دام استان در تحویل بخشی از نهاده‌های خریداری شده با تأخیر مواجه بوده است. بررسی علل این موضوع و پیامدهای ناشی از آن در دستور کار جلسه قرار گرفت.

علی حسن فرج زاده؛ مدیر کل پشتیبانی امور دام

در اواخر آذرماه ۱۴۰۴، دولت به منظور حمایت از مرغداران و افزایش میزان جوجه ریزی که در آن مقطع با کاهش مواجه شده بود، سیاست‌های تشویقی را به اجرا گذاشت. در این چارچوب، مقرر شد ۲'۸۰۰ تن سهمیه سویا به استان تخصیص یابد تا از طریق معاونت امور دام میان اتحادیه مرغداران توزیع گردد. قیمت مصوب سویا در آن زمان ۲۱'۸۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم تعیین شده بود.

مطابق ضوابط سامانه‌های بازرگانی، از زمان خرید تا صدور حواله ۱۰ روز و از زمان صدور حواله تا خروج کالا از انبار ۲۰ روز مهلت قانونی در نظر گرفته شده است. با هماهنگی معاونت بازرگانی و اتحادیه مرغداران، به منظور جلوگیری از ابطال سهمیه استان، خرید این میزان سویا با همکاری صندوق توسعه کشاورزی و اتحادیه انجام شد.

بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته، توزیع این سهمیه در سه بازه زمانی ده روزه (دهه اول، دوم و سوم دی ماه) انجام شد. در دو دهه نخست، فرآیند توزیع بدون مشکل صورت گرفت؛ اما در دهه سوم، تخصیص نهاده منوط به تأیید جوجه ریزی و انجام راستی آزمایی میدانی شد. پس از انجام بازدیدها و ارسال گزارش‌ها، حواله‌ها آماده صدور گردید. در تاریخ ۲۴ دی ماه، افزایش قیمت رسمی نهاده‌ها از سوی دولت ابلاغ شد که بر اساس آن، کلیه نهاده‌های توزیع نشده مشمول نرخ جدید شدند. این موضوع منجر به بروز دو چالش اساسی گردید: نخست، پایان یافتن مهلت قانونی خروج کالا از انبار، و دوم، مسدود شدن دسترسی استان‌ها در سامانه‌های بازرگانی به دلیل تغییر مبنای قیمتی نهاده‌ها.

با وجود مکاتبات متعدد با مراجع ذی ربط، اعلام شد نهاده‌های خریداری شده ولی توزیع نشده نیز مشمول قیمت جدید هستند و باید مابه‌التفاوت آن دریافت شود. در نتیجه، ۳۵۸ تن از سهمیه استان بدون صدور حواله باقی ماند و تحویل آن منوط به پرداخت مابه‌التفاوت از سوی مرغداران شد.

جعفر آروان؛ مدیر عامل اتحادیه مرغداران استان

در آذرماه سال گذشته، پیش از حذف ارز ترجیحی، از طریق اتحادیه سراسری مرغداران کشور، مجموعاً ۸۱ هزار تن سویا خریداری شد که سهم استان حدود ۱'۵۰۰ تن بود. تمامی وجوه مربوطه پرداخت شده، اما به دلیل اجرای سیاست حذف ارز ترجیحی پیش از تحویل کالا، تاکنون علی‌رغم پیگیری‌های متعدد از مراجع مختلف از جمله کمیسیون اصل ۹۰ مجلس، کمیسیون کشاورزی، سازمان برنامه و بودجه، وزارت کشور و دیوان عدالت اداری، امکان دریافت نهاده یا استرداد وجه فراهم نشده است.

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

ناصر طهماسبی؛ معاون بازرگانی جهاد کشاورزی بر اساس قانون، تأمین امنیت غذایی کشور بر عهده وزارت جهاد کشاورزی است. با این حال، پس از اجرای سیاست آزادسازی ارز، حمایت مؤثری از تولیدکنندگان صورت نگرفته است. نهادهای مورد نیاز مرغداران از طریق سامانه بازارگاه و با قیمت آزاد تأمین می‌شود. در آیین‌نامه‌های موجود، تأکید بر نظارت بر بازار است و نه قیمت‌گذاری دستوری؛ با این وجود، در عمل هنوز در برخی موارد قیمت‌گذاری دستوری اعمال می‌شود. رویکرد پیشنهادی، تعیین قیمت توسط اتحادیه‌ها و فعالان بازار و ایفای نقش نظارتی توسط دولت است. همچنین مشکلات حمل‌ونقل نهاده‌ها عمدتاً ناشی از عملکرد شرکت‌های تأمین‌کننده بوده و ارتباطی با بخش حمل‌ونقل جاده‌ای ندارد. این موضوع به‌صورت مستمر به مراجع ذی‌ربط منعکس شده است. حبیب اله نامداری؛ معاون تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان در اجرای طرح «نوی‌پو»، نیاز به سرمایه در گردش تولیدکنندگان حدود سه برابر افزایش یافته است. در حالی که مقرر بود تسهیلات با کارمزد ۱.۵ درصد در اختیار تولیدکنندگان قرار گیرد، در عمل شرکت‌های تأمین‌کننده سودهای بالاتر از ۵ درصد ماهانه دریافت می‌کنند که این امر برای تولیدکنندگان مقرون‌به‌صرفه نیست. عبدالعظیم الماسیان؛ معاون نظارت و بازرسی سازمان بازرسی حامی تولیدکنندگان است. ارجاع مرغداران به کشتارگاه خاص فاقد الزام قانونی است، مگر در چارچوب توافقات مشخص. در صورت تأخیر در پرداخت مطالبات مرغداران از سوی کشتارگاه‌ها، برخورد قانونی صورت خواهد گرفت. در خصوص طرح «نوی‌پو»، مقرر شد اتحادیه مرغداران و معاونت امور دام گزارش جامعی از نحوه اجرای طرح و دلایل دریافت سودهای مضاعف ارائه دهند. همچنین پیشنهاد شد مدیرعامل بانک کشاورزی برای ارائه توضیحات به جلسات آتی دعوت شود. در حوزه قیمت‌گذاری نیز تأکید شد که پس از آزادسازی ارز، قیمت‌گذاری رسمی وجود ندارد و بازار باید به تعادل برسد؛ با این حال، در شرایط فعلی تعیین قیمت متعارف با همکاری دستگاه‌های اجرایی و تشکلهای مرتبط ضروری است.	
۱- پیشنهاد می‌گردد در راستای پایداری تولید و جلوگیری از اختلال در فعالیت واحدهای پرورش مرغ، خط اعتباری ویژه‌ای برای تأمین سرمایه در گردش واحدهای پرورش مرغ در نظر گرفته شود تا با شرایط ترجیحی و دسترسی سریع‌تر، پاسخگوی نیاز فوری تولیدکنندگان در دوره‌های حساس بوده و از وقفه در چرخه تولید جلوگیری شود. ۲- پیشنهاد می‌گردد نظارت دقیق و مستمر بر نحوه اجرای طرح «نوی‌پو» در دستور کار قرار گرفته و دریافت هرگونه سود مازاد از سوی شرکت‌های واردکننده نهاده که خارج از ضوابط اعلامی است، متوقف شود و سازوکار اجرایی طرح به‌گونه‌ای اصلاح گردد که اهداف اولیه آن در حمایت مؤثر از تولیدکنندگان محقق شود. ۳- پیشنهاد می‌گردد بخشی از مسئولیت واردات و توزیع نهاده‌ها به تشکلهای تخصصی بخش کشاورزی از جمله اتحادیه‌ها واگذار شود تا از طریق افزایش رقابت، کاهش وابستگی به واردکنندگان محدود، بهبود کارایی نظام تأمین و افزایش شفافیت، دسترسی تولیدکنندگان به نهاده‌ها تسهیل گردد. ۴- پیشنهاد می‌گردد نحوه محاسبه سهمیه مورد نیاز واحدهای مرغداری در سامانه بازارگاه با در نظر گرفتن شرایط واقعی تولید، ظرفیت عملی، تلفات و سایر عوامل مؤثر، مورد بازنگری قرار گیرد تا تخصیص نهاده‌ها به‌صورت عادلانه‌تر و کارآمدتر انجام شود.	پیشنهادهای

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی لرستان (گزارش کارشناسی)

موضوع دستور کار جلسه ۱۰۹

۵- پیشنهاد می‌گردد فرآیند تخصیص و تحویل نهاده‌ها به مرغداران تسریع شده و با کاهش بروکراسی اداری و بهینه‌سازی فرآیندهای اجرایی، از تحمیل هزینه‌های اضافی ناشی از تأخیر در تأمین نهاده جلوگیری به عمل آید. ۶- پیشنهاد می‌گردد مشکلات فنی و اجرایی موجود در سامانه بازارگاه به‌صورت دقیق شناسایی و در کوتاه‌ترین زمان ممکن برطرف شود تا کارایی این سامانه در تأمین و توزیع نهاده‌ها افزایش یافته و نارضایتی تولیدکنندگان کاهش یابد. ۷- پیشنهاد می‌گردد تعدادی از واحدهای پرورش مرغ به نمایندگی در کمیته‌های تصمیم‌گیری، به‌ویژه در حوزه قیمت‌گذاری، حضور داشته باشند تا تصمیمات اتخاذشده با درک دقیق‌تری از شرایط میدانی تولید و چالش‌های موجود همراه شود. ۸- پیشنهاد می‌گردد قیمت‌گذاری محصولات با در نظر گرفتن هزینه تمام‌شده واقعی تولید و لحاظ حاشیه سود منطقی و پایدار انجام شود تا ضمن حفظ انگیزه تولیدکنندگان، تداوم فعالیت اقتصادی واحدها تضمین و از بروز نوسانات شدید در بازار جلوگیری گردد.	
• قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، مصوب ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی. • قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مصوب ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی. • سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی مقام معظم رهبری. • آیین‌نامه تضمین امنیت غذایی مصوب ۱۴۰۴/۱۰/۱۰.	فهرست مستندات